

Mænen: Da et lignende Lovforslag sidste Gang var under Behandling her, tillod jeg mig at henlede Opmærksomheden paa den Uregelmæssighed, der fandt Sted under forskjellige Administrationsgrene og navnlig ogsaa under Statsbanernes Bestyrelse, idet Fremmede vare ansatte i Bestillinger, som efter Indfødsretten skulde være forbeholdte Indfødt. Den ærede Indenrigsminister lovede dengang at regulere Forholdet derved, at de Fremmede der vare ansatte, fik Paalæg om, saa snart det var muligt, at søge Indfødsrets Erhvervelse. Det glæder mig, at den høitærede Indenrigsministers Hensigt i saa Henseende har fundet et Udtryk i Lovforslaget, paa hvilket jo en Række af saadanne Bestillingsmænd ere opførte som Ansøgere om Indfødsret. Det kan ikke nægtes, at Jernbanebestyrelsen aabenbart tidligere ikke synes at have havt det rette Begreb om Indfødsrettens Betydning paa dette Punkt; men efter den høitærede Ministers Udtalelse maa jeg paaafstønje, at dette Forhold jo nu og for Fremtiden kan ventes at blive reguleret i Oberensstemmelse med Indfødsrettens Forordninger. Tillige var der en anden Udtalelse, som den høitærede Indenrigsminister fremsatte, nemlig den, at han vilde være betænkt paa saa vidt muligt at besyttte og begunstige det indenlandste Arbejde i Henseende til de Foranstaltninger, som blive at udføre paa Statens Bekostning. Jeg ønskede blot at henlede den høitærede Ministers Opmærksomhed paa det Døkkelige i, at der ogsaa ved saadanne Foretagender, der af Staten overdrages til private Koncessionshavere, maatte træffes Klausuler, hvorved det indenlandste Arbejdes Net varetoget. Jeg er særlig kommen til at tænke herpaa derved, at jeg i sin Tid læste i Aviserne angaaende Anlægget af Gjedserbanen og Gjedserhavnen, at Foretagendet var givet i Entreprise til Fremmede, og Materiellet leveret af Fremmede; at ogsaa fremmed Arbeidskraft var benyttet, fik man at vide derigennem, at der blev Spørgsmaal om Hjemsendelse af Fremmede, saavidt jeg husker. Det forekommer mig, at det er ønskeligt, navnlig i Tider som disse, saavidt muligt ogsaa ved Koncessioner, der gives Private, at værne om det danske indenlandste Arbejdes Interesser, for at det ikke skal faae Udseende af, at danske Koncessionshavere kun ere Forretningsførere for fremmede Firmaer, som i Virkeligheden udføre de paagjældende Foranstaltninger. Jeg holder mig forvisset om, at den høitærede Indenrigsminister ogsaa paa dette Punkt, saa vidt Omstændighederne tillade det, vil give sin Sympathi for Besyttelsen af indenlandst, dansk Arbejde et tilsvarende Udtryk.

Indenrigsministeren (Ingerslev): Jeg tillod mig allerede ved Fremttelsen af Lovforslaget at henlede Opmærksomheden paa, at der paa dette fandtes et stort Antal Bestillingsmænd, som havde faaet Paalæg om at søge Indfødsret, i Henhold til de Bemærkninger, der i Fjor bleve veglede heri Landsthinget, sælig mellem den ærede sidste Taler og mig. Jeg vil dog benytte Veiligheden til at gjøre opmærksom paa, at Flertallet af dem, som søge Indfødsret — og det er jo ganske vist et meget stort Antal, som findes paa Lovforslaget, saaledes som det jo i det Hele taget er temmelig Mange, der søge Indfødsret hos os — vistnok søger den særlig af Hensyn til, at Fordringen om Indfødsret knytter sig til Udvøvelsen af Valgretten og de statsborgerlige Rettigheder i Almindelighed. Det er jo ganske naturligt, at Folk søge at opnaa den, naar de have været her i en Arrække, da Afgangen dertil jo ogsaa er temmelig let. Det synes mig heller ikke letteligen at kunne være anderledes, da vi jo staa og maa staa i en nogenlunde livlig Begelvirkning med de Folk, der bo os nær. Ærede Medlemmer ville jo saaledes se, at en meget stor Del af de Nykomne ere komne hertil fra Sverrig, at Mange ere komne fra Tydskland og en ikke ringe Del fra England; men det vil ikke være ubekjendt for de Herrer, at mange af vore Medborgere ogsaa søge til disse Nabolande og mange Gange der opnaa gode borgerlige Stillinger. For saaledes at nævne Exempler, tror jeg at kunne sige, at grumme Mange søge til Sverrig for Landbrugets Styld og ikke saa til Tydsklands Industri eller til Englands Handel og der faae de som jaqt ogsaa Borgerrret. Jeg tror nu overhoved ikke, at der er Noget at sige paa den hele Maade, hvorpaa vi tage Indfødsretsagen, og der har ogsaa været Enighed om, at de Udlandinge, der have været her en vis Tid og som forresten have fyldestgjort de Betingelser, der stilles dem, med nogen Lethed have faaet Indfødsret. Et andet Spørgsmaal er, hvilken Betydning Indfødsretten skal have paa Vortgivelsen af Statens Stillinger. At den er nødvendig for Vortgivelsen af Embeder, derom kan der jo ikke godt være nogen Tvivl. Jeg for min Person er gaaet ind paa, som de Herrer ville erindre, og har ogsaa praktisk beviist det her, at ogsaa Bestillinger, der henhøre under Staten, bør beklædes af Danske eller Udlandinge, der have erholdt Indfødsret og jeg tror, at dette er rigtigt. Bestillingsmandsbegrebet kan jo være noget elastisk, men hvis det ærede Medlem og ærede Medlemmer i det Hele ville se paa Forslaget her,